

БЮДЖЕТНА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ : НЕОБХІДНІСТЬ ТА РОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

Централізація чи децентралізація бюджетних ресурсів визначає фінансову залежність або незалежність місцевих органів влади від центру. Централізація бюджетних ресурсів зменшує потенційні можливості економічного розвитку регіонів. Тому для формування цілісної, суверенної держави потрібна бюджетна система побудована на принципах фінансової самостійності, незалежності та забезпеченості кожного регіону України. На відміну від України, в Європі існує ціла низка розвинутих держав, де місцеві бюджети наділені дуже високою фінансовою автономією, тобто практично не залежать, або слабо залежать від державного бюджету. Наприклад, у Франції, Фінляндії, Бельгії фінансова автономія місцевих бюджетів коливається від 70% до 55%. Основу їх фінансової автономії становлять місцеві податки і місцеві надбавки до загальнодержавних податків [1].

В основному автономія місцевих бюджетів у скандинавських країнах забезпечується стягуванням прямих місцевих податків (майнового, або податку на успадковану нерухомість). У Швеції прямі місцеві податки становлять майже 64,3% поточних доходів, у Норвегії – 55,2% [2].

Бюджетна децентралізація передбачає:

- передання на місцевий рівень видаткових зобов'язань і джерел формування фінансових ресурсів;
- невтручання держави у хід бюджетного процесу на місцевому рівні;
- підтримку фінансової автономії місцевого самоврядування;
- законодавче розмежування видаткових повноважень між різними рівнями управління.

Здійснення бюджетної децентралізації в Україні є необхідним кроком з огляду на євроінтеграційний курс нашої держави. Визначальним при розподілі бюджетних повноважень та функцій органів місцевого самоврядування є державний устрій. Проте, трансформація державного устрою може створити нові проблеми у сфері бюджетного регулювання пов'язані з: необхідністю перегляду меж адміністративно-територіальних одиниць (з метою забезпечення їх фінансової спроможності); послаблення

державного контролю органів місцевого самоврядування на регіональному та субрегіональному рівнях за реалізацією повноважень; поглибленням диспропорцій економічного та соціального розвитку територій у разі скорочення субвенцій у межах політики регіонального розвитку.

Особливістю проведення бюджетної децентралізації України, є те, що одночасно із нею відбувається реформа адміністративно-територіального устрою. Однак даний факт активно приховується, оскільки для проведення цієї реформи необхідно залучати відповідних науковців, які займаються даною проблематикою та розширювати коло експертів [3, с. 5].

З метою зменшення негативного впливу слід вжити такі заходи: провести реформування адміністративно-територіального поділу; удосконалити закон про виконавчі органи влади; вдосконалити правове регулювання участі громадян в бюджетному процесі та систему міжбюджетних трансфертів.

Також для посилення фінансової спроможності органів місцевого самоврядування потрібно: забезпечити оптимальний перерозподіл повноважень та фінансових ресурсів між центральними і місцевими органами влади й місцевого самоврядування; законодавчо затвердити реальні показники державних соціальних стандартів; підвищити ефективність адміністрування місцевих податків і зборів шляхом формування єдиної бази даних (для податку на нерухомість); забезпечення переходу від триступеневої бюджетної моделі взаємовідносин державного бюджету з місцевими бюджетами для забезпечення міжбюджетних трансфертів для бюджетів об'єднаних територіальних громад; підвищити ефективність управління бюджетними коштами, а також відкритість та прозорість бюджетного процесу на всіх його стадіях.

Отже, головною метою бюджетної децентралізації є формування бюджетної системи, яка спроможна забезпечувати населення необхідними суспільними благами та послугами через самодостатні, фінансово незалежні органи місцевого самоврядування.

Література:

1. Бюджет України – 2013 (Міністерство фінансів України). URL: http://www.minfin.gov.ua/control/publish/article/main?art_id=404574&cat_id=404610.

2. Інститут бюджету та соціально-економічних досліджень. URL: http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/Monitor%20Quat%202013/KV_IV_2013_Monitoring_ukr.pdf

3. Мельничук А., Остапенко П. Децентралізація влади : реформа №1: аналітичні записки. Київ: ЦОП Глобус, 2016. 35 с.

Русін Віктор Миколайович

*К.е.н., доцент кафедри фінансів ім. С. І. Юрія
Тернопільського національного економічного університету*

Олійник Марина Анатоліївна

*Начальник Управління ДКСУ
у Хмельницькому районі Хмельницької області*

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ КЛІЄНТІВ КАЗНАЧЕЙСТВА УКРАЇНИ

Невід'ємною частиною забезпечення руху фінансових ресурсів у бюджетній сфері є казначейська система. За роки свого функціонування Казначейство України продемонструвало переваги казначейської системи виконання бюджетів. Проте до казначейства, як і до будь-якої інституції, ставляться вимоги постійного розвитку та вдосконалення, запровадження нових форм організації своєї діяльності. Сучасний стан розвитку інформаційних технологій і телекомунікаційних систем ставить нові вимоги перед органами казначейства щодо вдосконалення розрахункового обслуговування своїх клієнтів.

Державна казначейська служба України з метою спрощення та оптимізації обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів запропонувала нову електронну форму обслуговування клієнтів з використанням сучасних інтернет-технологій та надійних засобів електронного цифрового підпису. Розширюючи сферу своїх послуг казначейство у 2014 році запустило пілотний проект, а з 2015 року активно впроваджує дистанційну форму розрахункового обслуговування клієнтів через мережу Інтернет «Клієнт Казначейства – Казначейство». Система дистанційного обслуговування побудована за класичним принципом Інтернет-банкінгу, забезпечуючи можливість клієнтам володіти інформацією в режимі реального часу про стан рахунків у